

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישלח

ואילו על עשירותו הוא סיפר בגלוי ואף הוכיח לו אותה בשלחו לו מנחה, וכל כך למה? כדי שאם ירצה עשו להרע לו ולהזיקו, יחפש לעשות זאת ב'גשמיות' וברכוש, ולא ינסה לפגוע בו בעניינים רוחניים.
(חידושי הרי"ם)

"שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך" (לב, ו)

שואל האור החיים הקדוש, יש להבין מדוע שולח יעקב אבינו לספר לעשו את הצלחותיו ואת עושרו, הרי יעקב אבינו רוצה לפייס אותו, ומה התועלת בסיפור זה???

התשובה היא, שזה בדיוק חלק מהפיוס וקירוב הלבבות, וזלה"ק של האור החיים 'דרך שני אחים אשר נאמנים הם באהבתם, להודיע לאח את כל אשר יעבור עליו, כי זה יגיד קירבת הלבבות'. והמטרה היתה למצוא חן בעיניו, על ידי כך שמראה לו שהוא מאמין בו ונאמן באחוותו.

בדרך זה, מבאר רבנו גם בפרשת וישב, את הסיבה שיוסף סיפר לאחים שלו את כל החלומות שלו, ולכאורה הרי ידע שהם שונאים אותו, ומדוע מוסיף לספר להם חלומותיו?? אלא שיוסף הצדיק נתכוון לגרום לקרבת הלבבות ביניהם, שמראה להם שהוא אוהב ונאמן להם, כי ידוע שאדם מספר את חלומיו, רק למי שהוא אוהב, כדי שיפתור לו את החלום לטובה, ולכן סיפר להם יוסף את על מה שעובר עליו כדרך אחים נאמנים.

נמצאנו למדים, שהאדם צריך לעשות הרבה ולהקריב המון, למען האהבה והשלום והאחדות, ואדרבה מי שעושה כן אינו מן המפסידים, אלא מן המרוויחים, יעקב ניצל מעשו, והקים משפחה לתפארת, היסוד של עם ישראל, יוסף הצדיק גם לא הפסיד, אדרבה עלה לגדולה, ושלט במעצמה הגדולה ביותר בזמנו.

"ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה" (לב, ח - ט)

יש להבין שאל הצדיק רבי שלום מבעלזא מנין היה לו ליעקב אבינו בטחון שאם יכה עשו מחנה אחד, יישאר המחנה השני לפליטה, ומאין לו שלא יכה עשו את שני המחנות? אלא תרץ הרבי על פי הכתוב (ויקרא כו, ח): "ורדפו מכם חמשה מאה", דהיינו שחמשה מישראל יכולים לנצח במלחמה מאה איש. והנה אצל יעקב היו באותה שעה שבעה עשר נפש: הוא עצמו, אחד עשר בניו, ארבע נשותיו ודינה ביתו, ואילו עשו הלך לקראתו עם ארבע מאות איש, נמצא שעל פי החשבון של "ורדפו מכם חמשה מאה", אין במחנהו של יעקב מספיק אנשים כדי לנצח את עשו וחילו.

משום כך חילק יעקב את משפחתו לשני מחנות, המחנה הראשון היו בו עשרה אנשים ובמחנה השני שבעה, והיה סבור

"וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום" (לב, ד)

"מלאכים מומשי" (רש"י)

המשנה אומרת; הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע (אבות א, ז). כי אפילו האדם המושלם ביותר, בהיותו שרוי במחיצתו של רשע, סופו ללמוד מדרכיו הרעים. לפיכך, חושש היה יעקב לשלוח בני אדם אל עשו, פן יושפעו ממנו לרעה. ולכן שלח מלאכים. וזהו שאמר הכתוב: "וישלח יעקב מלאכים" ולא בני אדם משום "אל עשו אחיו" שהוא אדם רשע. ו"ארצה שעיר שדה אדום", גם המקום הוא מושחת. בשליחות כזו, אין לסמוך אלא על מלאכים בלבד.
(חומת אש)

"וישלח יעקב" (לב, ד)

"וישלח" וי-שלח, כלומר יעקב שלח ממנו את ה"וי", גירש ממנו את העצבות. (הרה"ק ר' נפתלי מרופשיץ)

"עם לבן גרתי" (לב, ה)

"ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשו הרעים" (רש"י)
יעקב אבינו נאנח ואמר: אמנם תרי"ג מצוות שמרתי, אולם מצטער אני כי לא למדתי מלבן לקיים את המצוות בשלמות כזו של התלהבות ומסירות, כפי שהוא היה עושה את מעשו הרעים...
(בשם מהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל)

"עם לבן גרתי" (לב, ה)

עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי (רש"י)
תמה ר' יצחק זליג מורגנשטרן, האדמו"ר מסוקולוב: יעקב, בחיר האבות, כלום נאה לו להתפאר בזאת ששמר תורה בבית לבן? מי ישמור אם הוא לא ישמור? אלא "עם לבן", פירושו: ביחד עם מעשה לבן, בתוך העובדין (מעשה) של חול "גרתי" שמרתי תרי"ג מצוות, התורה כולה. זכיתי והכנסתי את הקדושה גם בעבודתי הפשוטה והרגילה.

"עם לבן גרתי... ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה" (לב, ה-ו)

עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשו הרעים" (רש"י). על קיום המצוות סיפר יעקב לעשו רק בדרך רמז,

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישלח

מצד שני נדרשת תפילה ואמונה באלוקים, כיון שהטבע נברא על ידו והוא נתון בידיו בכל רגע. לכן לפני הכל יש להתפלל אל אלוקים ולקיים את רצונו, כדי שלאחר מכן תצליח ההשתדלות בדרך הטבע.

כאשר יש אמונה וביטחון באלוקים, אין מקום ללחץ ודאגה. הצדיק הירושלמי רבי אריה לוי הסביר פעם, כי במילה "דאגה" יש את כל האותיות הראשונות בא"ב, חוץ מהאות ב', שכן האות הזו מייצגת ביטחון באלוקים.

"קטנתי מכל החסדים ומכל האמת" (לב, יא)

אומרים בתפלה "יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך" ונראה הכוונה דהנה עם ישראל מצפים כל השנים לגאולה שלימה ואף שעדיין לא זכינו לכך ואין אנו רואים שהגיעה הגאולה מכל מקום ממישיכים אנו לצפות בכל יום מחדש עוד ועוד, ועל כן אנו מבקשים מבורא עולם "יהי חסדך ה' עלינו" שתרבה עלינו חסדים אף שאינך רואה מאתנו כל כך מעשים טובים ואין אנחנו ראויים לחסדים מרובים "כאשר יחלנו לך" אנו כל השנים אף שלא ראינו הגאולה. (המגיד הגדול ממעזריטש ז"ע)

"ואתה אמרת היטב איטיב עמך" (לב, יג)

לכאורה קשה למה פחד הרי הקב"ה הבטיחו כמה פעמים. אלא יש לומר ע"פ מה שכתב הרמב"ם בהקדמה לפירוש המשניות, שהיא דאמרינן שהבטחת הקב"ה אינה יכולה להבטל זה רק כשזה בא ע"י מלאך או נביא, אבל ע"י הקב"ה בעצמו יכול להבטל, לזה אמר "ואתה אמרת" וממילא יכול להבטל. (מקור ברוך)

"מנחה לעשו" (לב, יד)

יעקב שלח לעשו מתנות כדי לסמא את עיניו, שהשוחד מסנוור. כח תורתם של צדיקי וגדולי הדורות שבכל דור ודור, הביאו לכך, שיראת ה' היתה נסוכה על פניהם, ובכוחה הם גם זכו לפיקחות וסייעתא דשמיא מיוחדת בוויכוחיהם ובמאבקהם עם הגויים, עד שראו עליהם את הפסוק הנ"ל - "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". ועל כך יוכיח הסיפור הבא:

הגה"ק רבי חיים מברסק זי"ע בעודו צעיר לימים, שימש כר"מ בשיבתו המפורסמת של הנצי"ב מוולוז'ין זי"ע. ובתקופה ההיא התנכלה הממשלה ללומדי תורה והחליטה להגביל את מספר התלמידים בישיבה, כשרק מאתיים מהם הורשו לשהות בהיכל הישיבה ותו לא, והכל ידעו שהעבירה על חוק ממשלתי זה כרוכה בעונש חמור. ולמרות זאת המשיכו כל הבחורים (שהיו רבים ממאתיים) ללמוד בישיבה ולשהות בין כתליה.

כאשר היה מגיע מפקח מטעם הממשלה לבדוק האם מקפידים בוולוז'ין על קיום הצו, שלשלו לידי שלמונים הגונים והמפקח דיווח לממונים עליו שהישיבה עושה כמצווה עליה...

אבל יום אחד הודיע השר הממונה שברצונו להגיע בעצמו להיכל הישיבה ולבדוק את העניינים מקרוב. עכשו היה ברור

יעקב שכאשר יראה עשו את הדבר יעשה אף הוא כך ויחלק את אנשיו לשני מחנות מאתיים איש בכל מחנה.

אם כך המשיך הרבי כאשר יבוא המחנה האחד של עשו להילחם במחנה הראשון של יעקב ינצחו העשרה את המאתיים ולאחר מכן יצטרפו עשרת המנצחים למחנה השני וביחד יכו את הנותרים בקלות.

לפי זה סיים הרה"ק מבעלזא יש לפרש את הפסוק כך: "אם יבוא עשו אל המחנה האחת", כאשר יבוא עשו אל המחנה הראשון, "והכהו" ינצחו עשרת האנשים את עשו וחילו, ומשום כך בוודאי "והיה המחנה הנשאר לפליטה".

"ויחץ את העם... והיה המחנה הנשאר לפליטה" (לב, ה-ט)

משום שהכין עצמו לתפילה, ותפילה עושה מחצה לכן חצה את המחנות כדי שלפחות מחנה אחת יהא נשאר. (חתם סופר)

"קטנתי מכל החסדים" (לב, יא)

קטנתי - מכל החסדים, ע"י שאדם עושה חסדים לזולתו הוא נעשה קטן בעיני עצמו וזוכה למידת הענווה. (שער החסידות) מעשה ביהודי וגוי שגררו בשכנות. לאחר מכת גניבות בביתו של הגוי, פנה הגוי אל היהודי ושאל: איך בביתך אין גניבות?

השיב היהודי: המזוזה שומרת עלינו. ביקש הגוי מזוזה וקבע אותה בפתח ביתו.

לאחר כמה ימים, נשמעו דפיקות בדלת ביתו של היהודי. הגוי ניצב בפתח וביקש להחזיר בדחיפות את המזוזה. שאל היהודי: מה קרה, וכי המזוזה לא שמרה עליך מפני גניבות?

השיב הגוי: המזוזה דווקא עצרה את מכת הגניבות. הבעיה היא, שמאז ששמתי מזוזה בכניסה, כל רבע שעה דופקים ומבקשים ממני צדקה...

החיים מזמנים בפנינו דילמות לא פשוטות. קשיי פרנסה, בעיות בריאות, דילמות בתוך המשפחה והרשימה ארוכה. השאלה היא, איך אמורים להתמודד מול כל אלו?

יש הסבורים כי המפתח נמצא רק בידי אלוקים. בתגובה לכל בעיה, הם יתפללו, יתנו צדקה, יבדקו תפילין ומזוזות ויסיפו במצוות, אך לא ינסו בעצמם לשפר את המצב. לדעתם, אפשר לשבת בחיבוק ידיים, שהרי ממילא הכל משמים.

לעומתם יש הסבורים כי המפתח נמצא בידי אדם. הם יזלזלו בזמני התפילה והלימוד, ויטענו כי בזמן הזה עדיף לעבוד ולמצוא הזדמנויות להשיג עוד פרוטה ולסגור עוד עסקה.

בא יעקב אבינו ומלמד כי השילוב הנכון הוא גם אמונה באלוקים וגם עשייה אנושית. פרשת השבוע מספרת כי כאשר עשו התקרב אל יעקב להורגו, יעקב עשה במקביל שלוש פעולות: שלח מתנות לעשו, הכין את עצמו למלחמה והתפלל אל אלוקים.

מצד אחד נדרשת השתדלות בדרך הטבע. הטבע נברא על ידי אלוקים, והוא רוצה שנפעל בעולם הזה בכלים טבעיים ולא נתמך רק על ניסים.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישלח

"מנחה לעשו" (לב, יד)

מדוע נתן יעקב לעשו מתנות? האם לא היה מספיק להתפלל? אלא רצה יעקב לפעול לבניו עד סוף כל הדורות, שכשתהיה להם בעיה עם הגויים יתנו להם שוחד, ויבטלו הגזרות....

"ורוח תשימו בין עדר ובין עדר" (לב, יז)

וכתב רש"י: עדר לפני חברו - כדי להשביע עינו של אותו רשע, ולתווהו על ריבוי הדורון...

דרש הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין ז"ע ואמר: בא ונראה מה השביע את עינו של אותו רשע, כלום! אוויר - רווח! כן כל תאוות העולם, הם רק דמיון כאילו יש לו ממשות, ובאמת כלום אין בו!

ועפ"ז אפשר להסביר את העניין ששמים יד על העיניים בקריאת שמע, למען נדע כי רק האמונה בה' היא אמיתית, וכל מה שאתה רואה בעיניך הוא מציאות זמנית ולא ממשית "רוח אוויר" המטעה את האדם...

"וייאבק איש עמו" (לב, כה)

שרו של עשו (רש"י)

בגמרא נחלקו חכמים, האם נדמה לו המלאך כגוי או כתלמיד חכם.

מעשה ברבי אייזל חריף מסלונים שדיבר עימו רבאיי רפורמי פעם אחת זמן רב, לאחר מכן אמר לו רבי אייזל שעכשיו תורצה לו קושיה גדולה בגמרא.

לתמיהת הרבאיי איזו קושיה תורצה, ענה רבי אייזל: חז"ל נחלקו לגבי שרו של עשו האם נדמה לו כגוי או כת"ח. ואני תמה, הרי יש הבדל ענק בין גוי לתלמיד חכם, איך זה שחז"ל נוקטים שתי עמדות כל כך קיצוניות? והתשובה היא פשוטה. אחרי שדיברתי איתך אני רואה שיש כזה מצב של חצי גוי וחצי תלמיד חכם. כך שאין כל סתירה...

"ויאמר שלחני כי עלה השחר" (לב, כז)

וברש"י, שהגיע זמנו לומר שירה. בספה"ק עבודת ישראל הביא לבאר, שידוע שהשטן בעצמותו אינו רוצה שישמעו לקולו ושיחטאו, אלא שתפקידו הוא לפתות את האדם, כדי שיתגבר האדם ויקבל שכרו על זה, ואם מפתה אדם לעבור עבירה, תקוותו שהאדם לא ישמע איליו, ואם האדם נכשל, הרי זה מצער. והנה כאן יעקב אבינו שהיה בעל כח גדול, ובכל זאת לא השתמש בזה לשום תאוות, וכעת שנלחם עמו בפנים בפנים, והתגבר על היצר, הרי שהמלאך שמח שמחה גדולה למאוד, שיעקב אבינו עמד בצדקתו ונצחו, וממילא הגיע זמנו לומר שירה על שיעקב אבינו נצחו. (עבודת ישראל)

"הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמיי" (לב, ל)

שיש לנקוט בדרך אחרת, שכן לא הרי פקיד זוטר כהרי השר בעצמו ובכבודו, אותו אסור כמובן לשחד בעצמו. ההנהלה לא ידעה להשית עצות בנפשה, אבל ר' חיים בריסקער, שכאמור בגיל צעיר מאוד כבר התמנה לר"מ בשיבת וולוז'ין הציע הצעה.

הרבה ברירות לא עמדו בפני הנהלת הישיבה ולכן הסכים הנצי"ב להצעתו של הגר"ח, ונתן לו הסכמה לבקשתו. והנה כאשר הגיע השר להיכל הישיבה, ביקש ר' חיים מאנשי הפמליה להתקבל לראיון אצל השר.

באותו יום שרר מזג אוויר קייצי, אבל הגר"ח בהיכנסו אל השר, עטה על עצמו לא מעיל חורף אחד אלא מעיל על מעיל, וכולו מכוסה בגדי חורף חמים. כשראה אותו השר מיד שאלו: "מה קרה? מדוע הינך לבוש בבגדים אלה?" השיב לו הגר"ח: "תראה, אדוני השר, סבתא שלי נגלתה אלי אמש בחלום הלילה ואמרה לי שהיום ירד גשם עז ורוח זלעפות תנשב בחוצות..."

השר החל לגחך למשמע הדברים, ואז אמר לו ר' חיים: "מה אתה צוחק? אני מוכן להתערב עמך על סך חמש מאות רובל שהיום ירד גשם כפי שסבתא שלי אמרה!"

ואכן השניים התערבו. ומה אתם חושבים? - ירד גשם באותו היום? כמובן שלא...

כשבא ר' חיים לשלם לשר את סכום הכסף שעליו התערבו, הוסיף לו על הסכום שנקבע מראש עוד כהנה וכהנה, כשהוא נותן לשר להבין שאת היתרה מוסיפה לו הנהלת הישיבה...

לא עבר זמן קצר מאז שקיבל את הכסף לידו, וגם השר יצא בהודעה רשמית מטעם המשרד הממשלתי בראשו הוא עומד שבישיבת וולוז'ין אין יותר ממאתיים תלמידים!... מיד לאחר מכן התאספו כולם אצל הגר"ח ואמרו לו בהתפעלות: "איך הצלחת לעשות זאת?" ענה להם הגר"ח ואמר שכאשר שמע שהשר עצמו אמור להגיע לישיבה, הוגיע את מוחו בשאלה כיצד ניתן יהיה בכל אופן לשחד גם אותו בממון, ואז העלה את הרעיון המפוקח להתערב אתו על דבר כזה שיאלץ אותו, את ר' חיים, לשלשל כסף - שלא בתורת שוחד - לידיו של איש השלטון, ומשיגיעו 'המצלצלים' לכיסו, תהיה כבר אפשרות להוסיף עוד ועוד, ולרמוז באוזנו שהישיבה היא זו שהעניקה לו את המצלצלין...

אדם שמתנהג לפי דרך התורה, הקב"ה נותן לו פיקחות מיוחדת בכדי שגם הגוי הרשע ביותר יתמוסס בפניו...

על הרה"ק רבי יואל מסאטמר זי"ע מסופר, שכאשר עלה לכהן כרב בסאטמר, התלוננו בפניו עסקני העיר על אחד ממושלי העיר שנתפרסם ברשעותו והרע לבני ישראל כמה וכמה פעמים. אמר להם הרבי בדרך צחות: "שיראו אם למושל יש ידיים, כי אז יוכל לקחת בהם מתנת כסף, אז בוודאי יוכלם לשחדו, כי הלא בשביל זה יש לגויים ידיים בכדי שיוכלו לקבל שוחד מהיהודים, וימנעו על ידי זה מלהרע ליהודים..."

ואף אמר בדרך צחות שזה הפירוש מה שאומרים בהגדה של פסח: "והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם", והכוונה שהרשעים עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו על ידי שיש להם ידיים, על ידי שיקבלו שוחד בידיהם... (אמונה שלמה)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישלח

ונמכור אותה, ונחלק בינינו את שויה". אחיו לא היה אדם ישר, וכששמע על המרגלית, החליט לקחתה לעצמו. מה עשה? הלך וקנה אבן מלאכותית בפרוטות, ואמר לאחיו: "כיון שאתה היית ישר והוגן וסיפרת לי על המרגלית שברשותך, אספר לך שאבינו הפקיד גם ברשותי אבן יקרה. ואם כן איננו חייבים למכור את הירושה היקרה, אלא נניח את האבנים הטובות בתוך קופסאות ונטיל בינינו גורל, מי יזכה באבן זו ומי באחרת".

אמר האח הישר: "טוב הדבר, וכן נעשה". יצא האח הנוכל לרחוב, וקנה שתי קופסאות זהות. אחת נתן לאחיו. בשניה שם את האבן שלו, ובהיחבא סמן עליה נקודה שחורה, כדי שיכירה. הוא הכין גם שתי פתקאות עם שמותיהם, ואת הפתקה שלו סמן לאחר הקיפול בנקודה שחורה מכל צד, כדי שיוכל לזהותה. כאשר היה הכל מוכן, אמר לאחיו: "חכה כאן, ואני אצא לרחוב להביא שתי עדים, שייעידו על הגורל". אמר לו אחיו לשם מה לנו עדים, הלא אנחנו אחים נאמנים, ושנינו מסכימים לגורל, נטיל אותו וחסל!" אמר לו: טוב יותר לעשות זאת בפני עדים". יצא הנוכל לחפש עדים ואחיו נותר לבדו עם שתי האבנים. הוא הוציא אותן מן הקופסאות ושחק בהן, כשהוא נהנה לראותן זוהרות בשלל צבעיהן. לאחר מכן הכניסן שוב לקופסאות, ומבלי משים הניח את האבן האמיתית בקופסה המסומנת בנקודה שחורה, ואת האבן המזויפת בקופסה השנייה. כעבור שעה קלה חזר אחיו בלוויית העדים, וספר להם כיצד הוריש להם אביהם שתי אבנים, והם החליטו להפיל עליהם גורל. ואמר להם: "היו עדים גמורים בדבר, והעידו שהגורל נעשה כדין, ואין אחריו טענות ומענות" - ואחיו מוחה וקורא: "חדל לך מרוב דברים, מדוע תעשה עסק גדול מגורל פשוט?" ענה הרמאי: "ומה בכך אם נחזק את הדברים ונכפלים?" והוא חזר עליהם שוב.... סוף דבר, הטילו את הפתקאות, והרמאי מהר לטמון את ידו ולהוציא את הפתקה ששמו כתוב בה, ולשים אותה על הקופסה, שאין בה נקודה שחורה, שהרי הקופסה בעלת הנקודה היתה שלו ובה הניח את האבן המזויפת שברשותו. הניח אחיו את הפתקה השנייה על הקופסה השנייה, ואז אמר הרמאי לעדים: "בכבוד, פתחו את הפתקאות וחלקו את הקופסאות, ותהיו עדים בדבר, שהגורל נעשה כדת וכדין ואין עליו שום ערעור!" אמרו: "כדברך כן הוא", וחלקו את הקופסאות בין האחים. נהרו פניו של הרמאי והוא פתח את קופסתו להשתעשע במרגלית וחשכו עיניו. בידו היתה האבן המזויפת, שהרי אחיו השתעשע קודם באבנים, והחליף את הקופסאות מבלי משים! הלך לביתו, הכה את ראשו בכותל, ושאג "מה עשית! אילו הייתי ישר, הייתי זוכה במחצית שויה של המרגלית. ועתה אבדתי הכול!..." (אמונה שלמה)

א לוס שבת

ופירש רש"י: שמשנתה שמו כל פעם לפי שליחותו. ובעלי המוסר מפרשים "למה זה תשאל לשמי" זה שמו ועצמותו של השטן שלא לתת להתבונן ולשאול את עצמו על מצבו הרוחני, וזה הכוונה "למה זה תשאל" אין להתבונן כלל מה חובתו בעולמו. (בשם הרב גרשון שטיינברג)

"ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנאל והוא צלע על ירכו" (לב, לב)

רש"י הביא מדרש אגדה שהכוונה ויזרח לו לצרכו, לרפאות את צלעתו. בספר דברי יאיר מובא הסבר נוסף על מה ולמה זרחה לו השמש - בדרך החידוד: חז"ל אמרו (סוכה כט, א): "בשביל ד' דברים החמה לוקה", ואחד מהם על שני אחים שנשפך דמם כאחד". והנה רבקה אמרה (בראשית כז, מה): "למה אשכל גם שניכם יום אחד" ופירש (רש"י) נתנבאה שביום שימות יעקב ימות גם עשו. ולכן נאמר אחרי סיפור יעקב והמלאך "ויזרח לו השמש", כי לו היה יעקב נהרג על ידי המלאך, היה גם עשו מת בו ביום, והיה נשפך דמם של שני אחים ביום אחד, והיתה החמה לוקה. כעת שניצל יעקב נאמר: "ויזרח לו השמש..."

"וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלקים את עבדך" (לג, ה)

מקשה הרמב"ן, הלא שאל עשו 'מי אלה' על הנשים והילדים, ולמה השיב לו יעקב רק על הילדים ולא על הנשים. אלא הגמרא אומרת, כל הנושא אשה לשם שמים מעלה עליו הכתוב כאילו ילדה (סוטה יב), אם כן הרי הנשים הנישאות לשם שמים גם הן בגדר 'ילדים', ולפיכך שפיר השיב יעקב על כולם. (אמרי אמת)

"ויאמר עשו יש לי רב... ויאמר יעקב... וכי יש לי כל" (לג, ט-יא)

החפץ חיים (על התורה) אומר, כי בשני הפתגמים הללו הביעו שניהם את השקפותיהם על העולם הזה. עשו אמר "יש לי רב" כלומר, אמנם יש לי הרבה, אבל מי שיש לו מנה רוצה מאתים, ויעקב אמר "יש לי כל" כלומר, לא חסר לי מאומה, עשו נתן עיניו בממון ובחמדת העולם ויעקב הסתפק במה שיש לו. בבן איש חיל (ח"ב קלג) מובא מעשה באדם שהיו לו שני בנים. הייתה לו מרגלית יקרה עד מאוד, והוא הניח אותה ביד אחד מבניו למשמרת, בלי שאיש ידע על כך. לאחר פטירת האב חלקו ביניהם הבנים את רכושו. אותו בן יכול היה לטול את המרגלית לעצמו, אבל כיוון שהיה אדם ישר, בא אל אחיו ואמר לו: "אבא הפקיד בידי מרגלית זו, והיא שייכת לשנינו. בוא